

Terminologisten sanastojen julkaiseminen Finto-palvelussa

Tuomas Palonen, Kansalliskirjasto
Tietotermit tiedonhallintaan 11.12.2017

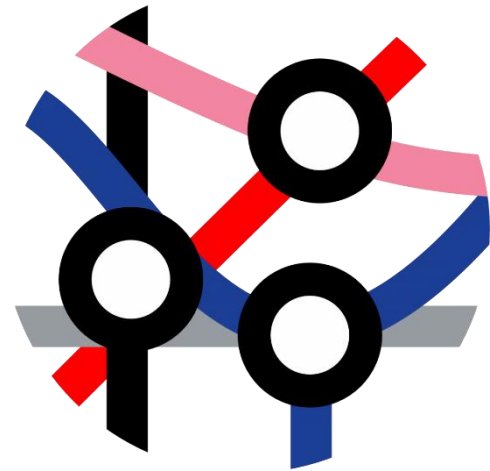

Finto

- Finto on Kansalliskirjastossa ylläpidetty keskitetty ontologia- ja sanastopalvelu.
- Osa Yhteiset tiedon hallinnan sanastopalvelut -tutkimus- ja kehittämishanketta.
- Finto tarjoaa sanastot ja ontologiat vapaasti kaikkien käytettäväksi yhdestä paikasta avoimena linkitettynä datana.
- Selailukäyttöliittymä ja rajapinnat.
- Finto toimii koordinoititahona kansallisessa ontologiakehitystyössä.

Fintossa julkaistut sanastot

- Fintossa lähes neljäkymmentä sanastoa. Sekä kotimaisia että ulkomaisia. Yleissanastoja (YSO) ja erikoissanastoja.
- Esim. julkishallinto: JUHO-ontologia, JUPO-ontologia, Julkisten palvelujen luokitus.
- KOKO-ontologiapilvi sisältää YSO:n ja toistakymmentä kotimaista erikoisalan ontologiaa.
- Monikieliset, linkitetyt ja yhdenmukaiset sanastot tarjoavat pääsyn tietoon yli kieli- ja organisaatorajojen.

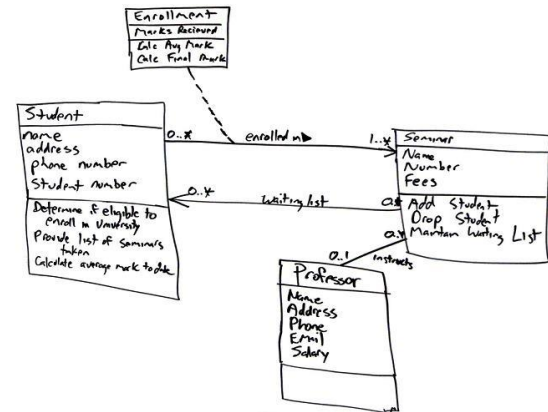
Skosmos

- Finto-palvelun julkaisualusta: finto.fi
- Finto.fi:n taustalla on vapaaseen lähdekoodiin perustuva, SKOS-formaattia tukeva Skosmos-ohjelmisto. Skosmos-kehitystä johtaa Kansalliskirjasto. Kehitysyhteistyö tapahtuu Github-ympäristössä.
- Finton lisäksi Skosmos on otettu käyttöön myös muualla. Suomen ulkopuolella, esim. UNESCO, FAO/GACS, Saksan kansalliskirjasto.

Terminologiset sanastot ja Finto

- Finto-palvelun rooli kansallisena sanastojen julkaisukanavana halutaan ulottaa myös terminologisiin sanastoihin. Aiheesta on keskusteltu YTI-hankkeen projektiryhmässä.
- Skosmos on tähän asti palvellut ontologioita ja asiasanastoja.
- Kaikkia terminologisten sanastojen tarpeita ei ole katettu.

SKOS-XL

- *“SKOS-XL defines an extension for the Simple Knowledge Organization System, providing **additional support for describing and linking lexical entities.**”*
<https://www.w3.org/TR/skos-reference/#xl-label-relations>
- SKOS-XL tuen avulla Finto kykenee esittämään rikkaampaa tietoa termeistä.
- Aiemmin käsitteellä on ollut tunniste ja termit ovat olleet käsitteen ominaisuuksia.
- SKOS-XL:ssä termit itsessään saavat tunnisteet ja termeihin voi liittää ominaisuuksia ja linkkejä.
 - Esim. termin eri taivutusmuodot, yksikkö, monikko.
 - Termin lähdetiedot. Jne.

Käsitekaaviot

- Useat terminologiset sanastot sisältävät käsitekaavioita, joissa kuvallisesti ilmaistaan käsitteiden välisiä suhteita ja käsitteiden kokonaisuuksia.
- Kaaviot perustuvat tiettyyn esitystapaan, esim. UML (*Unified Modeling Language*).
 - Käsitteiden väliset suhteet esitetään tietyllä tavalla. Koostumussuhde, hierarkiasuhde jne.
- Käsitekaaviot voivat sisältää myös linkkejä käsitetietuisiin.

Huomautuksissa olevat linkit

- Määritelmät ja huomautukset sisältävät usein viittauksia sanaston muihin käsitteisiin/termeihin.
- Fintossa on nyt mahdollista sisällyttää määritelmä- tai huomautustekstiin linkkejä, jotka johtavat asianomaiselle käsitesivulle.
- <http://finto.fi/yso/fi/page/p30103>

Julkaisu Fintossa

- Esiteltyjen uudistusten ja Tietotermit-sanaston julkaisun myötä Finto ottaa mielellään vastaan myös terminologisia sanastoja.
- Sanastot julkaistaan SKOS-muodossa.
- Sanaston käyttöehtojen on sallittava avoin julkaisu.
- Yhteydenotot: finto-posti@helsinki.fi

Kiitos!

finto-posti@helsinki.fi

